

11 Μαρτίου 2021

Γίνε συ εθελοντής για λογαριασμό μου (π. Βασίλειος Θερμός)

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Υγεία και ιατρικά θέματα

Η παρούσα πανδημία αποτελεί μια άριστη ευκαιρία να αναλογιστούμε σε ποια κουλτούρα ζούμε.

EUROKINISSI

-Εσύ έκανες το εμβόλιο; -Δεν είμαι σίγουρος ακόμα, το σκέφτομαι. -Τι ακριβώς περιμένεις; -Να δούμε λίγο καιρό πώς θα πάει, αν θα παρουσιαστούν παρενέργειες...

-Έχω ως αρχή να μην είμαι ο πρώτος που θα δοκιμάσω κάτι νέο...

-Από όσα έχω διαβάσει και ακούσει δεν έχω βεβαιωθεί για την ασφάλειά του...

Γνωστές και συχνές απαντήσεις κατά τους τελευταίους μήνες. Αρκετοί συνάνθρωποί μας καθυστερούν να εμβολιαστούν περιμένοντας πρώτα να διαπιστώσουν αν θα προκύψουν προβλήματα με τα εμβόλια κατά του κορωνοϊού.

Το σκεπτικό τους άλλοτε μετριοπαθές και άλλοτε ριζοσπαστικό, με ένα κοινό χαρακτηριστικό. Όλοι περιμένουν αν θα εμφανιστούν παρενέργειες, στους άλλους όμως!

Κάποιοι άλλοι πρέπει να υποστούν τυχόν ανεπιθύμητα συμπτώματα προκειμένου εγώ να είμαι ασφαλής! Και αυτή τη στάση την ονομάζουν σύνεση!

Φαίνεται ότι δεν τούς περνά από το μυαλό ότι, για να βγει στην αγορά ένα εμβόλιο (ή ένα φάρμακο), κάποιοι δέχθηκαν να τό δοκιμάσουν προηγουμένως...

Από στοιχεία που παρατίθενται στο διαδίκτυο διαπιστώνουμε ότι στις κλινικές

μελέτες των εμβολίων κατά του κορωνοϊού (πριν αυτά διατεθούν στο ευρύ κοινό) έλαβαν μέρος οι ακόλουθοι αριθμοί εθελοντών: της Pfizer 43.548, της AstraZeneca 11.636, της Johnson & Johnson 43.783, της Sinovac 12.688, της Moderna 28.207.

Και κατόπιν σκέφτεσαι ότι αυτοί οι περίπου 140.000 συνάνθρωποί μας είχαν συντρόφους, παιδιά, γονείς. Είχαν σχέδια και όνειρα για τη ζωή. Και όμως ρίσκαραν, για μένα και για σένα...

Η παρούσα πανδημία αποτελεί μια άριστη ευκαιρία να αναλογιστούμε σε ποια κουλτούρα ζούμε, με ποια νοοτροπία έχουμε γαλουχηθεί. Υποθέτω ότι το ψυχικό αντίκρισμά της ποικίλλει: για άλλους είναι φοβική, για άλλους ανασφαλής, για άλλους ατομιστική.

Όποια παραλλαγή και αν υιοθετήσω, όμως, δεν παύει να είναι στον πυρήνα της εγωκεντρική, με την έννοια ότι απαιτώ από τον άλλο να ταλαιπωρηθεί, ή έστω να ρισκάρει, για να επωφεληθώ εγώ! Αν η δική μου ασφάλεια είναι σημαντική και η δική σου αμελητέα, τότε εγώ είμαι το κέντρο του κόσμου...

Πώς θα ήταν άραγε μια κοινωνία στην οποία το ιδεώδες που καλλιεργείται θα ήταν η προτεραιότητα του κοινού καλού; Ποια κουλτούρα θα θεωρούσε αυτονόητη την διακινδύνευση για χατίρι των άλλων; Τι είδους οικογένεια θα προωθούσε μια τέτοια αγωγή;

Φυσικά, είναι παλιό το φαινόμενο.

Στην Τουρκοκρατία η αντίστοιχη αγωνία του πατέρα και της μάνας θα ήταν να μη βγει ο γιός στο βουνό κατά του εχθρού.

Το ίδιο και στην Γερμανική κατοχή, ή στην δικτατορία. Εννοείται βεβαίως πως όλοι τους ήθελαν την ελευθερία που θα έλθει μέσα από τον κόπο και τον κίνδυνο των άλλων.

Σε καιρό ειρήνης το φαινόμενο εκδηλώνεται ως σύνδρομο των 'νοικοκυραίων'.

Απαίσιος ο προϊστάμενος που εκβιάζει και παρενοχλεί, αλλά γιατί να είμαι εγώ που θα τον καταγγείλω;

Ποιος επιτέλους θα εμποδίσει να πετούν σκουπίδια στους δρόμους της γειτονιάς μου ή μπάζα στο κοντινό ρέμα, εκτός από εμένα φυσικά;

Γιατί να έχω εγώ την ατυχία να είμαι ο μοναδικός μάρτυρας της παράνομης συμπεριφοράς εκείνου του αστυνομικού;

Ο υποψήφιος για τη σχολή μου αδικήθηκε κατάφωρα για να προωθήσουν τον ευνοούμενο, αλλά εγώ θα τ'ά βάλω με το καθηγητικό κατεστημένο;

Κάποιος άλλος πρέπει πάντοτε να λερώσει τα χέρια του για να καρπωθώ εγώ το ευνοϊκό αποτέλεσμα, ή τουλάχιστον για να μην υποστώ δυσμενείς συνέπειες. Ως ηθική στάση στερείται ευθύνης.

Ως κουλτούρα, δηλαδή ως πολιτισμικά αυτονόητα, αποτελεί την αποθέωση του ατομισμού.

Ως ψυχική πραγματικότητα συνιστά μίγμα δειλίας και συμφεροντολογίας. Με τον ναρκισσισμό ως φόντο: η δική μου ζωή αξίζει περισσότερο από των άλλων. Δεν είμαστε το ίδιο.

Προσοχή: δεν πρόκειται για το αξίωμα ότι στο πλοίο που βυθίζεται ή σε μια πυρκαγιά τρέχω για να σωθώ πρώτος. Αυτό θα ήταν κατανοητό και συγγνωστό ένστικτο αυτοσυντήρησης. Όχι, εδώ είναι ο άλλος που πρέπει να ρισκάρει ώστε κατόπιν να είμαι εγώ ασφαλής! Δεν κάνω στα παιδιά μου εμβόλια επωφελούμενος από το ότι τα παιδιά των άλλων έχουν κάνει!

*

Στην Ιλιάδα γίνεται εύφημη μνεία στον Πρωτεσίλαο, βασιλιά του Πτελεού, ο οποίος, γνωρίζοντας τον χρησμό πως ο πρώτος που θα πατούσε το χώμα της Τροίας θα σκοτωνόταν, προτίμησε να θυσιαστεί αυτός παρά κάποιος άλλος συμπολεμιστής του. Αλλά δεν χρειάζεται να καταφύγω στα βάθη του μύθου. Υπάρχει άλλος χώρος για να αντλήσω, πιο γήινος και χειροπιαστός.

Κατά την περίοδο που ανοίγεται μπροστά μας σε λίγες μέρες διδάσκεται μια εντελώς διαφορετική κουλτούρα. Τη λένε Μεγάλη Σαρακοστή και χαρακτηρίζεται από την εξής προτροπή: και κόβω από εμένα και προσφέρω στους άλλους!

Πρόκειται για μια περίοδο επτά εβδομάδων κατά την οποία οι Χριστιανοί καλούνται σε πιο συστηματική άσκηση, αλλά ταυτόχρονα και σε εντονότερη φροντίδα των συνανθρώπων τους. Στερώ απόλαυση από εμένα για να δώσω φροντίδα στους άλλους. Και έχει νόημα ο συνδυασμός ετούτος, όπως θα μάς δείξει ένα μικρό δείγμα από τη σχετική υμνογραφία.

Λέει ένα τροπάριο: «Ψυχή μου, γιατί ραθυμείς και υπηρετείς την αμαρτία; Και γιατί ενώ είσαι άρρωστη δεν τρέχεις στο γιατρό; Να καιρός και κατάλληλη στιγμή για σωτηρία. Εδώ και τώρα, μην αναβάλλεις. Σήκω από τον ύπνο, νίψε το πρόσωπό σου με τα δάκρυα της μετανοίας και άναψε το λυχνάρι σου με το λάδι της

ευποιίας» (της αγαθοεργίας).

Μια σκηνή καθημερινότητας. Τι έκαναν τότε οι άνθρωποι όταν σηκώνονταν από τον ύπνο; Έπλεναν το πρόσωπό τους και κατόπιν άναβαν φως να βλέπουν.

Όταν πλένουμε το πρόσωπό μας από τον ύπνο φρεσκαριζόμαστε: με τα δάκρυα της μετανοίας, λοιπόν, ανανεωνόμαστε. Και στη συνέχεια: «Άναψε», φάιδρυνον: το 'φαιδρύνω' βγαίνει από το φαιδρός, χαρούμενος.

Όταν ανάβουμε ένα κεριά δημιουργεί ένα γλυκό φως γύρω του. Με τι θα γλυκάνει την ατμόσφαιρα; Με την προσφορά (αγαθοεργία)!

Βλέπουμε τη σπουδαία σύνδεση της μετάνοιας με την αγάπη. Η πλούσια υμνογραφία του διαστήματος αυτού (που βρίσκεται στο ογκώδες βιβλίο του Τριωδίου) δεν μιλάει συνεχώς για άσκηση και νηστεία. (Το τονίζω για την περίπτωση που κάποιος έχει εκλάβει την χριστιανική άσκηση ως στερητική εμμονή).

Μιλάει επίσης για αγάπη, για συγχώρεση, δηλαδή για αρετές προσανατολισμένες προς τον άλλον, τις οποίες συνδέει με την άσκηση.

Ουσιαστικά μάς λέει: «Μη νομίζεις ότι κάνεις πολλά πράγματα αν μόνο εγκρατεύεσαι χωρίς να δίνεις αγάπη».

Η άσκηση της Σαρακοστής, και κάθε άσκηση όποτε τήν κάνουμε, γίνεται για να γίνουμε ικανότεροι να αγαπάμε. Γιατί είναι έτσι;

Διότι με την άσκηση περιορίζουμε τον εγωισμό μας, οπότε επιτρέπουμε να ελευθερωθεί περισσότερη αγάπη, νοιάξιμο, θυσία.

Ενώ αντίθετα, στον βαθμό που υποκύπτουμε στα χατίρια του εαυτού μας ενισχύεται ο ναρκισσισμός και δεν περισσεύει ενέργεια, πολύ περισσότερο διάθεση για αγάπη.

Σε άλλο τροπάριο της Σαρακοστής διαβάζουμε: «Δεν είναι η Βασιλεία του Θεού καλοπέραση, αλλά αρετή και άσκηση και αγιασμός. Γι' αυτό δεν θα μπούν πλούσιοι σε αυτή, αλλά όσοι αφήνουν τους θησαυρούς τους στα χέρια των φτωχών. Γι αυτό λέει και ο Δαυΐδ σε ένα ψαλμό ότι δίκαιος (στην εκκλησιαστική γλώσσα σημαίνει 'άγιος, ενάρετος') είναι αυτός που συνεχώς ελεεί, αυτός που κατατρυφά του Κυρίου. Όλα αυτά γράφτηκαν για να βάλουμε μυαλό, ώστε νηστεύοντας να υλοποιούμε την έμπρακτη αγάπη. Και έτσι είτε να μάς δώσει ο Κύριος, αντί των επιγείων, τα επουράνια αγαθά». Πάλι εδώ καλούμαι να κάνω πίσω εγώ για να ανθίσει ο άλλος.

«Αυτός που κατατρυφά του Κυρίου»! Τρυφή είναι η απόλαυση. Τό κάνει πιο έντονο με το 'κατά'. Μιλά γι' αυτόν που είναι προσανατολισμένος στον Θεό συνεχώς, εκεί βρίσκεται η χαρά του. Απολαμβάνει τον Θεό, αφού μόνο έτσι θα βρει το κίνητρο να προσφέρει τον εαυτό του. Με απρόσωπα 'πρέπει' δεν γίνεται δουλειά. Τι είπε άλλωστε ο Χριστός στο σημερινό ευαγγέλιο; «Αφού τό κάνατε στους άλλους είναι σαν να τό κάνατε σε μένα»...

*

Η κουλτούρα την οποία προτείνει η εκκλησιαστική μας κληρονομιά έχει τη δύναμη να μάς βγάλει από τον ατομισμό. Και τούτο διότι βλέπει τον άλλον ως εικόνα του Θεού, όπως και τον εαυτό μας, τίποτε λιγότερο.

Συνεπώς όχι σαν πειραματάνθρωπο για χατίρι μου, όχι σαν εκείνον που εξουδετερώνει τις ποικιλόμορφες νάρκες περπατώντας πάνω τους προκειμένου εγώ μετά να βαδίσω σε καθαρό πεδίο. Αλλά ως κάποιον στον οποίο πρώτος εγώ καλούμαι να προσφέρω όσα ενστικτωδώς θεωρώ αυτονόητο να περιμένω από εκείνον.

Πηγή: huffingtonpost.gr